

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

72. ÅRGANG

14. MAI 1960

A V I N N H O L D E T :

KIRKEFORFØLGELSENE INN FOR FNI - DE GAULLE OG KIRKEN - OM KIRKEN PÅ GRØNLAND - DEN FLYVENDE BISKOP - P. PATFOORT: VANN FRA LEVENDE KILDER - BLIKK PÅ TIDEN - BOKANMELDELSER - NYTT FRA UTLANDET

NR

9

NESTE NUMMER UTKOMMER 28. MAI 1960.

Ny litteratur:

Gunnel Vallquist - Erik Gunnes:

Giorgio La Pira

Den kjente svenske katolske kulturskribentens interessante og høyaktuelle biografi om italieneren La Pira — kanskje vår tids mest varmhjertede kristne politiker og fredsforkjemper — foreligger nå i en ajourført norsk utgave. Kr. 10.—.

Det ondes mysterium

Særnummer av CATHOLICA med foredragene fra det katolske akademikerstevnet på Bornholm sommeren 1959. Kr. 10.—.

KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL

Akersv. 5, Oslo. - Tlf. 42 37 43.
Postgiro nr. 153 21.

SOMMERFERIEN

nærmer seg — men har De betalt kontingenten til St. Olav enda? Det bør gjøres helst snart!
Kr. 18.— for 1960. Postgiro 159 86.
ST. OLAVS EKSP.
Akersv. 5, Oslo.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Josephs Institutt	
Vår Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden Kloster	} Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	} Bergen
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Hønefoss
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	} Lillestrøm
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Tromsø
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikael's Kirke	} Trondheim
St. Mikael's Prestegård	
St. Theresia kirke	} Tønsberg
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Tønsberg
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeth Hosp.	
Vår Frue Kirke	} Trondheim
Bispegården	
St. Olavs Kirke,	} Tønsberg
Bispegården	
St. Olavs kirke	} Tønsberg
St. Olavs Prestegård	

Ved bestilling av olje:
Oslo 683466 - Service: 565690

R.I.P.

Vår kjære medsøster
SØSTER CANISIA MOSSINK
døde den 27. april, i en alder av 57 år, og ble gravlagt den 30. april i Bergen.

St. Franciskusøstrene.
Den avdøde anbefales til de troendes forbønn.

ST. GUDMUNDS LEGAT

Ansøking om å komme i betraktning ved utdelingen av St. Gudmunds Legat bes sendt innen 15. juni d.å. til Prioeren for Dominikanerne, Neberggaten 15, Oslo NV.

OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.
Akersv. 5, Oslo.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO,

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68, kontortid kl. 12-13 alle hverdager unntatt lørdag. Franciskushjelpens lege, dr. Margrethe Wehn, treffes etter avtale i telefon 56 60 78 onsdag kl. 18-19.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 15. MAI (4. s. e. Påske):
Ep. Jak. 1, 17—21. Ev. Joh. 16, 5—14.
Mandag: Ubald, bisk., bekj. Tirsdag: Pascal Baylon, bekj. Onsdag: Venantius, mart. Torsdag: Peter Coelestin, pave, bekj. Fredag: Bernardino av Siena, bekj. Lørdag: Marias lørdagsmesse.
SØNDAG 22. MAI (5. s. e. Påske):
Ep. Jak. 1, 22—27. Ev. Joh. 16, 23—30. Mandag, tirsdag og onsdag: Bededager. Torsdag: KRISTI HIMMELFERD. Ep. Ap.Gj. 1, 1—11. Ev. Mk. 16, 14—20. Fredag: Beda, kirkelærer. Lørdag: Augustin av Canterbury, bisk., bekj.
SØNDAG 29. MAI (s. e. Kristi Himmelferd): Ep. 1. Pet. 4, 7—11. Ev. Joh. 15, 27—16, 4.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille	Høy-
	messe	messe
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvards kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neberggt. 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.30	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 832019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegaten 3, tlf. 24225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 51650	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.45
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 849028 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 119 49	—	10.45
St. Olavs kapell	8.00	—
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20221	6.00	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: Mariabeimen, Nørvesund, tlf. 3066	—	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86

Der går en bølge av harme over verden, på grunn av de opprørende hendelsene i Sør-Afrika. Fra alle kanter strømmer det inn protester mot det sørafrikanske politiets anvendelse av våpenmakt overfor negrene. Ofrene for de blodige sammenstøtene er omgitt av alles interesse og hjertelige sympati. På anmodning av 29 afro-asiatiske medlemsstater i FN er Sikkerhetsrådet trådt sammen for å ta stilling til voldshandlingene. Det er også det eneste riktige, for det dreier seg om de alvorligste rasesammenstøt på lang tid.

Men når kommer egentlig, endelig engang, den stille og blodige forfølgelsen av kirken bak jern- og bambusteppene inn for FN? Ofrenes tall går opp i hundretusener. I årevis har de vært forfulgt, plaget, torturert og henrettet fordi de er tro mot sin kristne overbevisning, fordi de holder fast ved kirken. Biskopene, som handler ut fra omsorg for de troende, blir tillagt politiske motiver og karakterisert som «reaksjonære kirkefyrster» og «imperialismens håndlangere». Bakvaske, mistenkeliggjørelse, undergravning og hån mot Gud og religionen står på dagsordenen.

Man kan for eksempel tenke på de kristnes stilling i den sone som russerne behersker i Tyskland. Biskopene og deres medarbeidere ga i sine hyrdebrev nylig uttrykk for kirkens nødssituasjon, og beskrev de kir-

Har dere lov til å la dere påvirke politisk av grupper som kaller seg «kristne», mot kirkens ledere?

Svaret på disse og lignende spørsmål innebærer ofte de aller største vanskeligheter for den enkelte og for familiene. Og dermed ender dere med å bli stilt overfor det siste og avgjørende spørsmål: Finnes der overhodet noen mulighet for den kristne å virke i dette miljø som kristen? Finner han der noen oppgave som han helt kan gå inn for?»

Slik er forholdene i den sovjet-besatte delen av Tyskland.

Forholdene i Ungarn kjenner vi alle fra de uhyggelige begivenheter for noen år siden, som like til det siste har ført til dødsstraff på dødsstraff. Kardinal Mindszenty står som et symbol på den lidende ungarske kirke. I kampen mot kirken ble — med unntagelse av benediktinerne og piaristene, alle ordenssamfunn utsluttet, kirkens eiendom beslaglagt og tre tusen kirkelige skoler lukket.

Kirkens lidelsesvei arter seg likedan i Jugoslavia, og det beste eksempel på det er den nylig avdøde erkebiskopen av Zagreb, kardinal Stepinac, som var fordrevet fra sitt eget bispedømme. Kirken blir planmessig undertrykt, dens eiendom beslaglagt, dens biskoper berøvet sin autoritet og forhindret i sin lærefunksjon. For kort tid siden ble biskopen av Skoplje og to av hans prester domfelt for «statsfiendtlig virksomhet» og angivelig valutasmugling — det dreide seg om penger som Propagandakongregasjonen sendte som bidrag til bygningen av katedralen i Skoplje. Biskopen ble dømt betinget til ett og et halvt års fengsel, mens de to medanklagede fikk en ubetinget dom på henholdsvis to års og 20 måneders fengsel.

Gjennom overgrep, løgn og press søker man å utrydde kirken i Tsjekkoslovakia. Erkebiskopen av Praha, Josef Beran's oppholdssted er ukjent, det samme gjelder biskopene av Brno og Budejovice. Ingen kjenner den skjebne som er blitt biskop Trochta til del, etterat at han i 1954 ble dømt til 25 års fengsel. Biskop Trochta hadde tidligere, under nazismen, måt-

Kirkeforfølgelsene inn for FN!

Av dr. Andreas Rohrer, erkebiskop av Salzburg

kefiendtlige myndigheters bestrebelse for å undertrykke og avfolke kirken, for å sette noe annet i dens sted. I den forbindelse stiller de noen meget alvorlige spørsmål til de troende — spørsmål som kaster et grelt lys over deres situasjon:

«Har dere lov til å tie, når kirken og den kristne tro blir utskjelt i skolen, i bedriftene og offentlige forsamlinger? Har foreldrene lov til å godta at deres barn blir tilsidesatt og forhånet på skolen ene og alene på grunn av kristentroen? Har dere lov til å delta i de sosialistiske «riter», som «ungdomsinnvielsen», den sosialistiske navnegivning og begravelse, for å unngå alvorlige ulemper? Har dere lov til å underskrive resolusjoner og påta dere forpliktelser som står i strid med deres kristne samvittighet? Har dere lov til å understøtte den ateistiske propaganda? Har dere lov til å velge et yrke som dere erfaringsmessig vet gjør kristenlivet umulig? Har dere lov til å påta dere oppgaver som i virkeligheten er rettet mot andre mennesker?

tet tåle opphold i konsentrasjonsleirene Mauthausen og Dachau. Allerede ved slutten av 1954 satt tolv av de nitten tsjekkiske biskoper i fengsel eller under husarrest. Idag styres størsteparten av de tsjekkiske bispedømmer av generalvikarer som er innsatt av regjeringen. Disse vikarer har ikke noen mulighet for å ordinere prester. Det er åpenlyst at den tsjekkiske regjering tar sikte på å la kirkens presteskap dø ut, og dermed ramme det katolske kirkelivet i selve roten.

Nylig ble den katolske presten Vladislav Hlad dømt til ni års fengsel, fordi han på Romas anmodning hadde overtatt den fengslede biskop Trochtas embede.

Og slik arter kirkens lidelseshistorie seg i alle landene bak jernteppet: I Polen, hvor kirken best klarer å hevde seg i kirkekampen, i Romania, i Albania, og selvfølgelig først og fremst i selve Russland.

Endelig må Kina uttrykkelig nevnes. Her dømte nylig en folkedomstol den katolske biskopen Kung Ping Mei, etter to dagers forhandlinger, til livsvarig fengsel.

DE GAULLE OG KIRKEN

Sett med Krustsjovs øyne må katolisismen arte seg som et markant trekk i Europas gamle ansikt. Foran jernteppet har han de siste årene forhandlet om Østerrikes frihet med katolikken Figl og Raab, om Italias stilling med katolikken Gronchi, om Tysklands fremtid med katolikken Adenauer og om Frankrike og toppmøtet med katolikken de Gaulle. Aldri før i dette århundre har en i europeisk politikk sett et så sterkt innslag av overbeviste katolikker blant de ledende statsmenn. Og bak jernteppet er fire katolske geistlige blitt symboler på motstanden mot åndstvangen og tyranniet under sigden og hammeren: Kardinalene Wyszyński i Polen og Mindszenty i Ungarn, erkebiskop Beran i Tsjekkoslovakia og den nylig avdøde kardinal Stepinac i Jugoslavia. I denne artikkelen, delvis og fritt referert etter de engelske jesuittenes utmerkede informasjonsorgan «Christian Order», er det Frankrikes president, general de Gaulle og idéene bak hans politikk det dreier seg om.

Charles de Gaulle er den siste vest-europeiske statsmann Krustsjov møtte før topp-møtet, der mulighetene for avrustning og alminnelig avspenning mellom Øst og Vest skal drøftes. Under sin reise i Frankrike nylig møtte den russiske diktatoren de to store tradisjoner som gjør Frankrike til et moderland for vår vestlige kultur: Den kristne arv og frihetsidéene fra den store franske revolusjon. Pressefotos viser ham taus og overveldet under rosevindene og de mektige hvelvene i Reims-katedralen, og i Dijon — der Vatikanet hadde forbudt borgermester Kir, som også er katolsk geistlig, å delta i mottagelsen av kristenforfølgeren Krustsjov — voktet han seg vel for å uttale seg om den megetsigende episoden.

Tretten andre geistlige, deriblant den amerikanske biskop Walsh, ble dømt til straffer fra 5 til 20 års fengsel. De var anklaget for å ha skapt en «kontra-revolusjonær» organisasjon innenfor kirkens og jesuittordenens ramme, og for å ha tatt del i en sammensvergelse.

For kort tid siden døde den kinesiske biskop av Haimen, Simon Shu. I årevis hadde han levd under husarrest. I sitt testamente skrev han: «Det var fordi jeg tok avstand fra angrepene på Kristi stedfortreders autoritet, og ikke tillot en «patriotisk» forening av katolske prester uten Romas tillatelse, at jeg ble dømt. Jeg ble isolert som en forbryter.»

Kinas kommunister vasser i de kristnes blod. Den røde kinesiske regjering er beskyldt for å ha drevet over 14 millioner mennesker i døden.

Hvilken nasjon påtar seg å bringe tros- og samvittighetsfriheten til millioner av mennesker inn for FN's Sikkerhetsråd?

Vi opplever for tiden en høysesong i politisk turisme. Hvem av de ansvarlige politikere vil legge inn et ord for dem som forfølges, tilsidesettes og pines for sin tros skyld?

Der er ingen tvil: Spørsmålet hører hjemme i FN!

I Rambouillet — det gamle jaktslottet sør-øst for Paris, mottok de Gaulle sin russiske gjest til de egentlige drøftelser. En skulle tro at den ukrainske bondesønnen og den franske militære aristokraten talte til hverandre over en avgrunn. Det er ikke så sikkert — under sine vidt forskjellige «ideologier» er begge virkelighetsnære mennesker. Men hva de nå ellers drøftet, så var det ikke desto mindre også et møte mellom ateismen og kristen tro. Det ble neppe nevnt. Men det må nødvendigvis ha preget møtet mellom de to politikerne.

Det kunne være nærliggende å tro at kristendommen for de Gaulle inngikk som en ren formalitet i den inkarnasjon av fransk vesen og tradisjon som han tydeligvis søker å virkeliggjøre. Men det stemmer ikke — hans forhold til Kirkens tro og sakramenter er den bevisste og troende katolikks. Det er en holdning som har røtter langt tilbake, i hans barndomsmiljø.

Et klimaskifte

Som president har han med moderasjon, men fasthet brutt ned noen av de siste fordømmene fra den anti-klerikale republikken. Allerede hans forgjenger i presidentstolen, René Coty innevarslet forresten et klimaskifte — heller ikke han la skjul på sin kristne overbevisning. Begge har bidratt til å normalisere forholdet til den katolske kirke ved offisielle besøk i Vatikanet. I tredveårene ville det ha vakt et ramaskrik fra radikalt hold. Idag er anti-klerikalismen utlevd — også ikke-kristne politikere regner i det store og hele med at det er normalt når et overveiende katolsk folk som det franske er på vennskapelig talefot med Kirkens sentralledelse. Garantiene mot klerikale misbruk er idag så innlysende i Frankrike at disse gester ikke kan vekke noen virkelig debatt.

To andre forholdsregler fra de Gaulle's side i kirkelige saker har imidlertid reist adskillig større bølger. Den første ligger så langt tilbake som i frigjøringsåret 1944. Pius XII hadde rådet de Gaulle til å vise måtehold i oppgjøret med marskalk Pétain og hans regime, for å unngå et hevners blodbad og ulegelige sår i det franske folk. De Gaulle var dengang lite forsonlig, og dessuten støtt over at Vatikanet hadde opprettholdt sin diplomatiske forbindelse med Vichy til krigens slutt. Rivningene mellom generalen og Vatikanet tok en skarp vending da de Gaulle etter Paris' frigjøring i 1944 forhindret erkebiskopen kardinal Suhard å være tilstede ved det høytidelige *Te Deum* i hans egen katedral.

Vatikanet protesterte kraftig, men skiftet samtidig ut sin nuntius, den høyt begavede og senere kardinal Valerio Valeri, med en fredens og forsonlighetens mann, Monsignore Angelo Roncalli, senere kardinal, patriark av Venezia og nå regjerende pave. Roncalli ankom midt under rettsoppgjøret, som tildels unnsjapp myndighetenes og rettsinstansenes kontroll, og uttalte åpent sin avsky: «Jeg kjenner ikke Frankrike igjen!» Men ikke minst takket være hans rolige og vennlige innflytelse falt gemyttene snart til ro, og forholdet til kirken ble normalisert allerede før de Gaulle trådte tilbake i januar 1946.

Charles de
Gaulle —
Frankrikes
president.

De Gaulle og skolene

En annen forholdsregel fra de Gaulle's side som også har reist en heftig debatt er ferskere. Hans regjering fremla ifjor et forslag til løsning av den eldgamle strid om de religiøse friskolene, som har vært en ødeleggende faktor i fransk politikk helt siden adskillelsen av Kirke og Stat i 1905. Statsskolene ble dengang lagt opp som klart kristenfiendtlige, og har bevart et markert sekularisert preg, som gjør at storparten av katolikkene foretrekker kristne friskoler for sine barn, fra barneskolen helt frem til artium. De økonomiske byrder ved disse skolene har vært knusende, og urettferdigheten ved at de kristne både — med sine skatter — må betale statsskolen og dessuten i tillegg sin egen skole, har gjort situasjonen noe nær uholdbar for den katolske velgermasse.

De Gaulle har forsøkt å ta midt på treet ved å legge frem et kompromissforslag. Det tilgodeser begge hensyn, men krever følgelig også ofre og innrømmelser fra begge sider, og er derfor foreløpig blitt møtt med tilbakeholdenhet både på kristent og ikke-kristent hold. Allikevel spør det om ikke tiden og erfaringen vil gi det rett. Selv når de Gaulle's personlige autoritet og «sterke» presidentstilling om noen år er borte, vil begge parter trolig betenke seg på å rive opp igjen dette gamle og farlige såret i fransk politikk.

Gåten de Gaulle

Da de Gaulle i 1958, mens Frankrike hurtig beveget seg mot kaos og militærdiktatur, kastet sin veldige moralske prestisje inn i fransk politikk for å rette opp det kregende statsskip, reiste alle de liberale krefter i Europa et nokså enstonig hylekor mot ham. En kan bare tenke på hva den radikale pressen her i Norge presterte av hysteri i de dager. Og forsåvidt er det jo ikke så merkelig: Han var militær, aristokrat, katolikk, med en tilsynelatende ubegrenset selvtillit og et konservativt-romantisk temperament. For mennesker som tenker skjematisk og nyanseløst

måtte dette være selve definisjonen på en fascistisk diktator.

Tiden har vist, og den selvsamme radikale presse har lojalt dokumentert, at de Gaulle tvert om har vært bolverket mot fascismen. Hans håndfaste opprydning, under oppstanden i Algerie i år, og forholdsregler innen arméen og i hjemlandet viser klart hans republikanske og anti-fascistiske sinnelag. Når en tenker på den IV. republikks febertilstand for bare vel to år siden, er hans resultater utrolige: Han har stabilisert landets økonomi, befestet et godt forhold til Vest-Tyskland, påtvinget stormaktene Frankrike som partner og sikret en foreløbig kontinuitet i landets indre politiske liv. Hans fremdeles åpne, blødende sår: Krigen i Algerie, — et problem så infløkt at det vikler ham inn i de rene selvmotsigelser.

Det er ikke bare for oss fjerne betraktere at de Gaulle virker gåtefull og full av motsetninger. De franske Algérie-kolonistene, de politiserende generalene og folk som Jacques Soustelle arbeidet for ham i årevis uten å kjenne ham — og er nå hans fiender.

Blant dem som har gått inn for ham er François Mauriac som utrettelig har søkt å dementere fascistkarikaturen av de Gaulle.

Mauriac's forståelse av de Gaulle som «en radikaler i képi» er ingen tilfeldighet. Han kommer selv fra det konservative, katolske høy-borgerskapet og har selv inntatt politiske standpunkter som går grundig på tvers av det hans opprinnelige miljø og bakgrunn mener.

De Gaulle har skapt en myte om seg selv: Generalen «over partiene» som tvinges til å drive politikk. Virkeligheten er kanskje snarere omvendt: At de Gaulle av utrustning er den fødte politiker, og at det er generalsuniformen som er det sekundære. I alle tilfeller står det fast at hans hederlighet og utvilsomme uegennyttighet bak de store lader, hans alvor og moralske myndighet er Frankrikes største politiske aktivum idag. Det er egenskaper som utgår fra hans kristne overbevisning, og som har vunnet ham en enorm tillit og tilslutning i et land hvor selve ordet «politiker» var på god vei til å bli et skjellsord.

Observer.

Ingen rosenkrans under messen

I enkelte land har det mange steder vært skikk at rosenkransen ble bedt under messen. I overensstemmelse med de direktiver for messens feiring som ble gitt forleden år, skal dette nå definitivt vært slutt. Dette blir gjort klart i et svar til erkebiskopen av Liverpool, som nylig har bedt Rituskongregasjonen om en uttalelse i denne sak. I sitt svar sier kongregasjonen at den felles rosenkransbønn under en messe aldri er tillatt, heller ikke i oktober måned. I stedet for oppmuntres til at folk deltar i dialogmessen. Kongregasjonen understreker at de egentlige liturgiske funksjoner og de folkelige andaktsøvelser er to forskjellige ting, som ikke må blandes sammen. Hvis man ønsker andaktsøvelser i kirken, må de skje før eller etter en gudstjeneste.

FRANÇOIS MAURIAU
En kristens lidelser og lykke
Frimodts kulturserie
KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL
Akersveien 5, Oslo

Edvard Vogt:

OM KIRKEN PÅ GRØNLAND — med trollsplint i øyet

Helge Ingstads ferd til Grønlands norrøne bygder hører vel ikke til de mest anstrengende av hans oppdagelsesreiser. Det dreier seg om en meget fredelig og sommerlig motorbåttur langs Grønlands sydvestlige kyst, som han foretok med sin kone og en sjømann fra Sunnmøre i 1953. Skildringen får imidlertid en helt uvanlig interesse ved at Ingstad trekker inn de gamle norrøne grønlandinger fra Austerbygd og Vesterbygd som bokens hovedaktører. De gamle ættesagaer, pavelige buller og andre middelalderdokumenter og resultatene av utgravninger i gårds og kirkeruinene, gjør livet på middelalderens Grønland levende for oss. Stoffet er dramatisk nok: et samfunn av sterke mennesker i en, tilslutt tapende, femhundre-årig strid med barsk polarnatur. Alt dette er mesterlig flettet inn i Ingstads egen reiseberetning.

Dramatiske moment av en annen art blir gitt av stadige sideblikk til den vitenskapelige grønlandsforsknings problemer. Storms, Geelmuydens, Nansens, Mjeldes, Norlunds, Magnus Olsens, Fægri, Bruuns og mangfoldige andre vitenskapsmenns tildels meget motstridende meninger blir stillet opp mot hverandre. Mer enn fem hundre kildehenvisninger forteller om det alvor Ingstad har lagt i sitt arbeid. Det har da også skaffet oss den overlegent beste og fyldigste bok om vårt gamle norske skatteland.

Det inntrykk som mange av oss har hatt av et karrig, halvt legendarisk fangstsamfunn, som langsomt degenererer — som sykner hen i skjorbuk og til sist nedises i polarnatten, viser seg å være fullstendig feilaktig. Vi lærer om brede bygder, fruktbare havneganger, hundreder av store gårdsbruk, livlig handel, først over Norge, men siden direkte med kontinentet, solid velstand og en usedvanlig god sundhetstilstand helt opp til bebyggelsens siste tid. De 17 kirker, to klostre, den relativt store katedral på bispesetet Gardar, kors-

«Landet under Leidarstjernen» heter et nytt, stort og på mange måter rikt verk av den kjente fangstmannen og oppdagelsesreisende Helge Ingstad, utgitt på Gyldendal Norsk Forlag. Det tar opp et fascinerende emne: Nordmennenes liv på Grønland i middelalderen. Pastor Vogt har i denne artikkelen litt å si både om bokens kvalitet og om en av dens svakere sider.

merkene på så mange bruksting, kristne runeinnskrifter, tildels på latin, vitner om dyp kristen, katolsk tro. Så langt fra et eskimosamfunn på eksistensminimumets grense får vi et levende inntrykk av at vi befinner oss i en fullverdig provins av datidens siviliserte Europa, i stadig religiøs, kulturell og økonomisk forbindelse med den kristne verden.

Det er selve det materiale Ingstad legger frem, som gir oss dette bilde av et kristent folk med full del i Europas kristne kultur. Vi forstår hvordan Kirkens stadige nærvær og den stadige kontakt med erkebiskopen i Nidaros og paven i Roma måtte danne selve grunnlaget for at dette samfunn kunne opprettholde sivilisasjonens dimensjon i sitt liv tross sitt lille folketall og sin utsatte stilling.

Det er underlig at dette rike og dramatiske stoff ikke tidligere har vært nytt til en samlet fremstilling av denne norske folkegruppes liv. Litteraturen om Grønland og Vinland er omfattende nok, men det

Noe for studieringer

*Lechard Johannesson:
Luthersk och katolsk troslära.
Sveriges Kyrkliga Studieförbund.
Allmän Studieplan nr. 84. 24 s.*

Aftenkurser og studiekretser spiller en stor rolle i vår tid. De aller fleste mennesker har fått såpass meget utdanning ved starten at de kan få utbytte av slike foretagender, og samtidig er arbeidstiden blitt redusert slik at fritiden er blitt en viktig post på dagsordenen.

Alt kan bli gjenstand for slike kurser eller studiegrupper, ikke minst religionen. Og idéen om en studieplan hvor luthersk og katolsk tros lære sammenlignes med hverandre er meget fruktbar — på den betingelse at gruppen blir ledet av kvalifiserte krefter. I Sverige har nå det Kyrkliga Studieförbundet nettopp utgitt en slik plan. At man har latt en katolikk utarbeide den er ikke noe ringe tegn på vidsyn og objektivitet.

Dr. Johannesson holder seg da også — selvfølgelig — strengt til oppgaven: Han foreslår en studieplan, og forsvaret ingen tese. Han nevner bare de emner som vil bidra til å understreke det som er felles og det som er forskjellig i henholdsvis luthersk og katolsk tros lære. Planen alene er ikke tilstrekkelig for studiet, men forutsetter at man anskaffer seg de to bøker som Johannesson bygger den på, nemlig Tage Bentzers fremstilling av den lutherske tro (Skapelsen och frälsningen) og den katolske katekismus (Den kristna tros läran efter den tyske katekismus).

En norsk studiekrets om samme emne måtte naturligvis tilpasse stoffet til norske forhold. Det som har interesse for oss alle, er selve tanken om en nøktern, irenisk sammenligning av luthersk og katolsk tros lære i form av studiekretser. Det spør om katolikkene er tilstrekkelig oppmerksomme på den betydning deres deltagelse i ulike studiegrupper med religiøst eller kulturelt emne, har for å gjøre katolisismen bedre kjent og overvinne de vanlige fordommer.

A. R.

dreier seg, bortsett fra mindre publikasjoner, om spesialisters behandling av begrensede særproblemer. Selv Nansens «Nord i Taakeheimen» er mere interessert i geografiske oppdagelser enn i folks liv og historie.

Ingstads bok vil på denne bakgrunn sikkert for lange tider forbli hovedkilden til de forestillinger nordmenn kommer til å gjøre seg om sine grønlandske frender. Spørsmålet blir da om boken er helt utfredsstillende?

Det er når vi kommer til selve grunnoppfattelsen av det grønlandske samfunns femhundreårige historie at Ingstads vitenskapelige pålitelighet blir viktig. Oppgaven er å studere utviklingen av et lite samfunn, grunnlagt av utflyttere fra en nasjon som ennå ikke var blitt del av Europas siviliserte helhet, et ættesamfunn preget av blodhevne og overtro. Dette primitive samfunn antar så kristen tro og kristen rett og utvikler seg til en del av det kristne Europas statssystem, kirkesystem, økonomi og kultur, og det bukker tilslutt under ved trykket av nye og vanskeligere forhold i Nord-Europa på 1400-tallet.

Hvilke vitenskapelige virkemidler er det Helge Ingstad mobiliserer for å skildre og forklare dette overordentlig interessante «laboratorie-eksperiment» på et folks oppkomst, forandring og undergang? Svaret er dessverre at Ingstad, der han ikke blir stående ved det rent anekdotemessige, tar til takke med et overforenklet økonomisk-materialistisk historie-skjema — kanskje av og til blandet opp med litt raseromantikk.

For Ingstad er det øyensynlig tilstrekkelig å forklare det grønlandske samfunns antagelse av kristendommen og dets forvandling til et utviklet rettssamfunn med stadig deltagelse i Europas kultur — ved henvisninger til de økonomiske realiteter. Men eksisterer det da ikke andre tolkningsmuligheter? Kan det ikke for eksempel tenkes at kirken hadde en positiv del i det hele, utover den økonomiske rolle Ingstad tildeler den: den å «opprettholde seilas på Grønland»?

Med selv et overfladisk kjennskap til den katolske kirkes del i utviklingen av den europeiske kultur, f. eks. til dens grunnleggende innsats ved oppbyggin-

gen av de norske samfunnsinstitusjoner (jfr. Arne Odd Johnsen: «Fra ættesamfunn til statssamfunn»), ville det vel være rimelig å forutsette at også her på Grønland har kirken institusjoner og rettssystem vært et grunnlag for samfunnsutvikling og kulturutvikling, det nødvendige bindeledd mellom disse utbygder og det kristne Europa. Det vesentlige var og måtte psykologisk være at gjennom kirken fikk disse mennesker del i en religion med et inspirerende gudsbegrep og en realistisk lære om menneskets stilling og dets plikter mot Gud og neste, — del i den religion som de kirkelige strukturer og deres innflytelse på samfunnsstrukturen bare var et uttrykk for.

Bare i et par linjer nevner Ingstad vagt denne mulighet, men overalt hvor kirkelige forhold nevnes gjør han vold på kildene for å utelukke den. Kirken blir alltid fremstillet som en slags utenlandsk utbytteorganisasjon. På tross av at kildene gjør det klart hvor lite forlokkende det var å være biskop og prest på Grønland, blir Ingstads fantasibilde av mektige og grådige prelater gjentatte ganger for sterkt for ham.

Den annen side av dette møysommelig fremmante bilde av havesyke geistlige er da at det ikke skjedde noen vesentlig utvikling, religiøs, kulturell og sosialt sett, i det grønlandske samfunn gjennom de fem hundreår. Folk legger seg kanskje til noen ytre skikker, som det å «mumle» bønner eller å overholde helligdagsbud (av Ingstad karakterisert som en meningsløs økonomisk belastning), men i bunn og grunn forblir de ifølge ham i det magiske hedenskap, bare at de lærer å bruke nye gudenavn. Kildene, f. eks. mange folkelige innskrifter, forteller nok alle om en ren og utviklet kristentro. Men tilslutt finner forfatteren endelig noe å underbygge sin tvangstanke med: «På ett av korsene er der en lang ramse hellige ord sterkt forkortet, delvis uforståelige. Dette er tydeligvis en magisk formel . . .» Når det for forfatteren «uforståelige» utlegges direkte i strid med det som er *forståelig* i det selvsamme funn, dreier det seg jo ikke lenger om vitenskap. Et ennå verre eksempel er det

Brattalid het gården til Eirik Raude — mannen som oppdaget Grønland. Dette er ruiner av den kirken som litt senere ble bygd nedenfor gården.

Den flyvende biskop

Det indre av Ny Guinea hører til verdens minst utforskede og kartlagte landområder, — og dermed også til de minst siviliserte. Ingen kan med nøyaktighet si hverken hvor mange mennesker og stammer det finnes på øya, eller hvor de holder til. Stammekriger, ritualmord og menneske-eteri hører ikke til noen fjern fortid. Blant disse menneskene har Kirken en svær oppgave. Heldigvis står det også moderne midler til forføyning, og biskop Arkfeld av Wewak er ikke redd for å bruke dem . . .

Noen dumpe trommeslag lyder. Den krushårede kanken har gitt startsignalet: Rullebanen er fri. Ennå et siste håndtrykk, og den lille blå-hvite Cessna-maskinen steg steilt opp mot den skyfri tropeshimmelen. Atter gled skyggen av flyet over skogenes hete fuktighet. I det fjerne steg fjellene frem av en dypblå horisont. De var målet for den magre, solbrente mannen ved styrespaken — en katolsk biskop, skjønt det skulle ingen kunne se på ham.

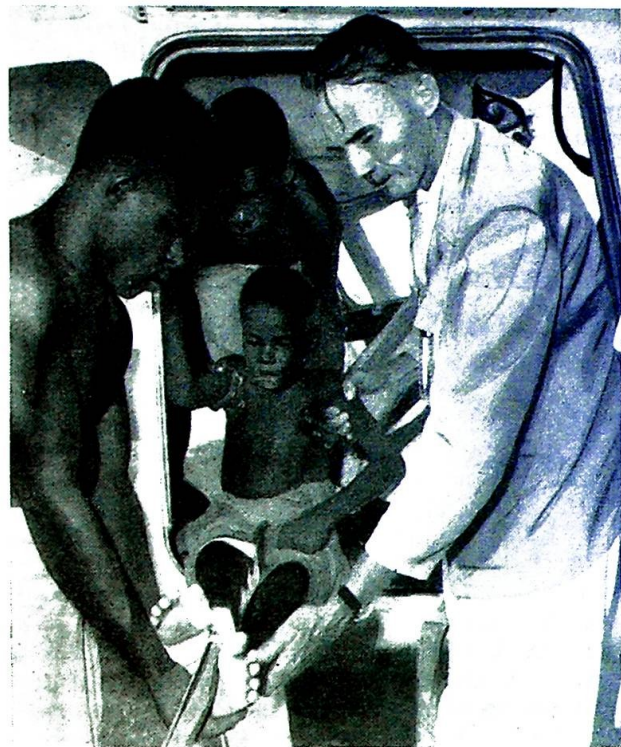
Biskop Arkfeld, farmersønn fra Nebraska, kom til Ny Guinea straks etter krigen, i 1945. I kano og jeep gjorde han sine første ferder. I mellomtiden er den unge presten blitt biskop, og, som han selv smilende sier, «hans jeep har fått vinger». 7 000 flytimer har biskop Arkfeld bak seg, og han har grunnlagt et eget flyselskap, «Wirui Airways», som allerede disponerer tre maskiner. Spredt ut over i jungelen ligger 38 flyplasser, likeledes resultatet av biskopens innsats.

Med en utvungen naturlighet ferdes den 47-årige amerikaneren i begge sine to verdener — urtidsmenneskets og atomalderens. De naturbarna som omgir ham, og som praktisk talt den dag i dag lever i steinalderen, har da også vennet seg til å akseptere hans store summende fugl som et dagligdags faktum, likesåvel som de godtar hans morseapparater, eller radioen. Alt dette er liksom en del av «deres» biskop, og smilende tar de plass ved siden av ham i kabinen. De blir ikke engang skremt når flyet ser ut som det skal knuses mot fjellveggen i neste nu, idet det går ned for landing i dalbunnen, for de vet at fuglen stanser akkurat i tide. Anderledes har det nemlig aldri gått,

når en innskrift som i seg selv uttrykker en ren kristentro blir til en «kristelig trylleformular».

Den fundamentale forskjell mellom kristendom og trolldom er viktig, men det som her interesserer oss er det forhold at Helge Ingstads bok, som lærer oss så meget på en spennende og velskrevne måte og som utrydder så mange misforståelser om at våre frender på Grønland levet på barbariets grense, ikke er istand til å gi oss en utdypet forståelse av hva det var som holdt dem oppe så lenge på den kristne europeiske kulturs nivå.

En stor del av materialet til denne forståelse er allerede lagt frem i Ingstads bok. Bare en revisjon av det trange tankeskjema som er lagt til grunn for dets fortolkning, vil gjøre det virkelig levende og begripelig for oss.

Ved sykdom og ulykkestilfelle er biskopens fly redningen. Mer enn 30 mennesker kan takke ham for sitt liv!

aldri har biskopen selv hatt et eneste uhell — mens han derimot alltid er til stede når han trengs. Gamle To Fufu, som ble angrepet av en krokodille ute på sin klippeøy, har han fløyet til hospitalet. Og tross regn og storm kom han med doktoren til Kairiru, den gang Batuwa var syk; og de hvite fjernsynfolkene, som ikke lenger visste hverken frem eller tilbake i de veiløse fjelldalene, har han hentet trygt ut fra urskogen. Intet under at de innfødte både elsker og ærer denne mannen, som sitter blant dem i sin enkle vindbluse når de feirer sine fester, og som læger deres syke — og at de tror på ham og det budskap han har å bringe dem.

For biskop Arkfeld dro jo ikke ut som misjonær for å utføre tekniske kunststykker eller for å skaffe seg ryktet som NyGuineas beste jungelflyver. Vel hører det til misjonens realiteter — men det ligger likesom i utkanten. Det er hans folk som ligger ham på hjerte — hans 48 000 kristne . . . men også de 160 000 hedninger som ennå ikke er «hans». Han bekymrer seg mer om sine 340 misjonsskoler enn om den publicity som fjernsynfolkene skaffer ham, og innimellom finner han alltid tid til å gjøre en ensom misjonær på en utpost en liten tjeneste — klippe håret hans, for eksempel . . .

Biskopen av Wewak hadde mot til å slå inn på nye veier. Ikke bare når det gjaldt de veiene som fører over elver og gjennom skoger og myrstrekninger — men også når det ble spørsmål om misjonsmetoder. Sjelden kan man så tydelig som på Ny Guinea iakta, hva den kristne misjon

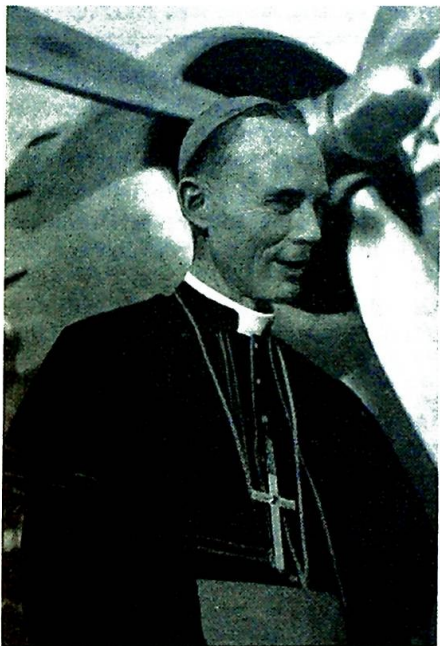
Vann fra levende kilder

Hver søndag, før høymessen begynner, ber den forsamlede menighet om å få stå rensset frem for Guds alter: Asperges me, Domine — rens meg, Herre, så jeg kan bli ren! På denne måten kommer vi vår dåp ihug — den har vel gjort oss rene, men vi ber om at dens virkning må bli fornyet i oss.

Men når vi påskemorgen og de følgende søndagene samles til høymesse, ber vi ikke mer om å bli rensset. Vi går ut fra at vi gjennom påskens hellige sakramenter er blitt det, og at vår bønn er blitt hørt. Vi har sett det rensende vann velle frem for våre øyne. Det har bragt oss fornyelse og glede: «*Vidi aquam*... Jeg så vannet flyte frem fra templets høyre side — alleluia — og alle de som vannet nådde frem til ble frelst!»

Hva er da dette vannet, som bruser inn i Guds stad, inn i Kirkens midte? Hvilket tempel er det her tale om, og hva betyr denne revnen i templets side, som vannet veller frem fra?

I Bibelens land, i den solsvidde Orient, er vannet for alle et naturlig bilde på liv og glede. Der hvor en kilde veller frem, der spirer også livet. «Ørkenen

Misjonsbiskopen
Leo Arkfeld har
7 000 flytimer bak
seg.

betyr: Ikke bare et skifte av kultus, men et sedskifte, som de gamle nordmenn sa, en *humanisering*. Biskop Arkfeld vet det, og han venter bare på den dag, da hans arbeid har båret så pass frukt, at hans brune venner kan overta etter ham. Den «flyvende biskop» fra USA gjør en god jobb med å brøyte vei; men først når det glade budskap blir forkynt av deres egne stammefrender, vil folkene på Ny Guinea av helt hjerte kunne bryte med sine trollmenn, kaste bort sine hodeskalle-troféer og la sine «åndehus» stå øde og forlatt — og fra denne fryktens religion vende seg til håpets: Den, som et lite Cessna-fly er blitt symbolet på.

I. M.

og det tørre land skal glede seg, ødemarken skal juble, og blomstre som en lilje» (Jes. 35, 2). For vandreren, som trett og utkjørt etter en lang marsj i ørkenstøvet og den utålelige heten når frem til et oppkomme, hvor han kan vaske seg og drikke i lange drag, er det som et nytt liv som trenger inn i kroppen.

Så er det heller ikke underlig at profetene i Israel brukte vannet som symbol for alle de goder som Gud vil overøse sitt utvalgte folk med, når han frir det ut fra fangenskapet og fører det tilbake til det forjettede land: «Se, jeg gjør noe nytt, som nu skal spire frem. Ja, jeg vil gjøre en vei i ørkenen, la vann strømme frem i ødemarken, så mitt folk, mine utvalgte kan drikke» (Jes. 49, 10). Israel skal få komme tilbake til Jerusalem og leve lykkelig i sitt eget land som i en overdådig have.

I sine syner og sine orakler fremstiller profetene fremtiden i storartede bilder. Virkeliggjørelsen i den nære fremtid ble reell nok, men temmelig beskjedent, — full og endelig virkelighet skulle disse bildene først få i et videre perspektiv enn det Israel kunne by — i Guds evige rike. Israels profeter ser folket samlet igjen i Jerusalem, den hellige stad, og i templet springer en kilde som vannet hele ørkenen rundt om. Især er det profeten Ezekiel som dveler ved dette temaet: En dag førte Gud ham til templet, og han så vann renne fra templets høyre side. I en stadig sterkere strøm flyter vannet nedover klippene; til sist er det blitt til en hel flod, som løper ned mot det Døde Hav og sprer liv og fruktbarhet på sin vei. «På begge sider av floden vokser det alle slags frukttrær, deres blad visner ikke, og stadig bærer de ny frukt, fordi de blir vannet fra helligdommen selv.» (Ez. 47, 1—12.)

Her er det da Kirken har funnet sin påskesang *Vidi aquam*. Den tar opp igjen Ezekiels syn og ser det virkeliggjort i påskentattens hellige mysterium: «Vi har sett vannet flomme ut fra templets høyre side, og ved dette vann er alle blitt frelst!» — Fra å bety gjenreisning, fruktbarhet, overflod av jordiske velsignelser etter fangenskapets elendighet, var vannet nemlig allerede i Israel blitt et symbol, ensbetydende med Guds nådegaver som myker opp de stive sinn, som skaper harmoni i hjertene og gir sjelene nytt liv. Vannet som skal flomme i overflod ved Messias' komme er blitt ensbetydende med utgydelsen av Guds Hellige Ånd over den falne skapning:

«Da vil jeg bestenke dere med rent vann og gjøre dere rene. Jeg vil gi dere et nytt hjerte, og en ny ånd. Min ånd vil jeg la bo i dere, og gjøre så at dere følger mine bud» (Ez. 36, 25—27).

«I de dager skal der være en åpen kilde for Davids hus og for Jerusalems folk, til vern mot synd og urenheter... Over Davids hus og over Jerusalems folk vil jeg utgyde en nådens og bønnens ånd» (Sak. 13, 1; 12, 10).

E gradientem de templo a latere dextro. Det er fra en revne i templets høyre side at profeten så kilden velle frem, denne kilden som bringer nytt liv til det golde land, ja, som endog renser det Døde Hav.

De templo — fra templet. Da jødene spurte Jesus med hvilken rett han kastet kremmerne ut av templet

BLIKK på TIDEN

PINLIG TAUSHET

■ Helsedirektør Karl *Evang* har i mange år trofast tjent som skremsel og busemann på kristent hold. Det har ikke vært så ganske uforskyldt: Helsedirektøren har — som utholdende motdag-ist — gitt sin høye stilling en håndfast kulturpolitisk betydning, som mer enn tydelig viser hvor han vil hen.

Det er muligens forklaringen på at han er omgitt av en påfallende — og igrunnen dypt forstemmende — taushet når han for én gangs skyld er ute i ærend hvor også kristne mennesker har vektige grunner for å gi ham rett. Provosert av et innlegg fra predikanten Aage *Samuelsen*, hvis blanding av smartness og hysteri er et uhyggelig innslag i norsk protestantisme, gir *Evang* («Verdens Gang» 20. april) et både verdig og saklig uttrykk for sitt syn på kvaksalverloven og den religiøse forkynnelse:

«Det er i sannhet fri adgang til utøvelse av religion i de forskjellige former i vårt land, noe herr *Samuelsen*'s egen virksomhet tør være et levende eksempel på. Dette gjelder også forholdet til sykdom. Alminnelig forbønn eller bønn for syke rammes overhodet ikke av kvaksalverlovens bestemmelser. At det praktiseres i stort omfang såvel under offentlige møter som i lukkede forsamlinger og rent privat, er vel kjent. Sålenge det ikke bidrar til at den syke unnlater å søke nødvendig legehjelp, eller utsetter slik søkning for lenge, betraktes det som en rent religiøs sak, og ikke som en medisinsk.

i Jerusalem, svarte han: «Bryt dette templet ned, så skal jeg gjenreise det på tre dager.» Da sa jødene: «I treogforti år er det blitt bygget på dette templet, og du vil gjenreise det på tre dager?» «Men han talte om sitt *legemes tempel* —» sier Johannes. — Ved Jesu død revner det store forhenget i templet i to: Jerusalems tempel er allerede dømt til undergang. Mens Jesus i graven bygger opp det nye og evige tempel — sitt oppstandelseslegeme, møtestedet mellom Gud og mennesket for alltid.

Og fra en revne i dette templets side er det apostelen så Åndens flod springe ut, og fornye jordens åsyn.

Det var dette som Jesus noen måneder før sin død hadde forutsagt. Det var under løvhyttefesten — en av de store jødiske høytider hvor Messias-håpet manifesterte seg på ny år etter år. Samtidig med at folket bad om regnets velsignelser over høsten, feiret man minnet om den gang i ørkenen, da Gud ikke bare fridde sitt folk ut fra Egypt, men også lot en kilde springe frem i ørkenen, ut fra Sinaifjellet. Og på Jesu tid fremkalte festen også tanken på den store kilden profetene hadde omtalt, på den livgivende flod som ville glede hele folket når Messias' tid var inne.

Hele den uken festen varte, feiret man hver morgen *vannet* ved en egen seremoni. En prest ledsaget av levitter gikk ned til dammen Shiloah, øste vann i en gullkrukke og bar det inn i byen, mens trompetene lød og minnet folket om profetens ord: «Og med glede skal dere øse vann av frelsens kilder» (Jes. 12, 3), mens hele folket svingte palmegrener og ropte: «Velsignet være han som kommer i Herrens navn!» I syv dager varte høytiden, med et klimaks på den siste dagen, slik at det var blitt et ordtak blant jødene: «Den som ikke har vært med på vannfesten vet ikke hva glede er.»

Når herr *Samuelsen* denne gang har tvunget oss til nærmere å undersøke en bestemt sak, skyldes det helt ut ham selv. Ved et av hans møter meddelte en av hans medhjelpere (assistenter) at *Samuelsen* hadde helbredet en pasient som led av en håpløs, navngitt sykdom. Det ble nevnt konkrete detaljer som måtte gi grunn til å tro at det her dreiet seg om en bestemt pasient som har lidt av en sykdom som etter kvaksalverlovens bestemmelser ikke kan behandles av den som ikke er lege. Denne sykdom er bl. a. kjennetegnet ved at om sakkyndig behandling utsettes, kan sykdommen ta et livsfarlig forløp.»

Evang begrenser seg her med uangripelig objektivitet til det som faller inn under hans kompetanse og embetsmannsplikt: Sunnhet og sykdom. Det burde gjøre det mulig at der omsider over Aage *Samuelsen*'s opprørende virksomhet kom et Pauli ord fra dem hvis kompetanse er den kristne forkynnelse her i landet. Deres hårdnakkede taushet er pinlig.

PRESTEN OG VIRKELIGHETEN

■ I den katolske kirke er der for tiden en viss tendens til å utvide de teologiske studier med et år praktisk-pastorale studier. Her i landet står de lutherske teologers studium tvertom overfor en *forkortelse* — blant annet blir trolig prestens klassisk-humanistiske utdanning følbart redusert gjennom en ytterligere reduksjon av latin- og greskstudiet til det strengt teologisk nødvendige.

I en kronikk («Den borgerlige kirke» — «Morgenposten» 26. april) vurderer magister Finn *Jor* den foreslåtte omlegning av studiet. Han er bekymret over undervurderingen av disipliner som psykologi, samfunnsvitenskap og samtidsorientering i forslagene til omlegning av teologenes utdanning — den kirkelige situasjon i Norge innbyr ikke til ufølsomhet på den kant. Man må virkelighetsnært se i øynene, mener han,

Det året hadde altså jødene hver morgen i denne hellige uke feiret vannets ritus. Johannes forteller så: «På den siste, den store dag i høytiden» — altså ved festens høydepunkt — da hørtes et kraftig rop: «Om noen tørster, han komme til meg! Og han drikke, den som tror på meg! For, som Skriften sier, av hans liv (av Messias' hjerte) skal det rinne strømmen av levende vann.» (Joh. 7, 37.)

Evangeliet føyer til: «Dette sa han om den ånd som de skulle få, de som trodde på ham. Ånden var nemlig ennå ikke kommet, fordi Jesus ennå ikke var herliggjort.»

Og hans «herliggjørelse» — den skjer ved hans død og hans oppstandelse. Da åpnet også kilden seg. I det øyeblikket Jesus dør, rives forhenget i templet i stykker — for det nye tempel blir til. Da kom en soldat hen til Jesus, med sitt spyd åpnet han Jesu side, og vann og blod fløt frem. Offerets blod. Åndens vann. Og et nytt liv skal fra da av forvandle jordens åsyn.

Et omnes ad quos pervenit aqua ista, salvi facti sunt!
Alle de som dette vann når frem til, er skapt på ny, født på ny. «Frelst ved gjenfødelsens og fornyelsens bad i den Hellige Ånd» (Tit. 3, 5). De er frelst ved en ny fødsel — en fødsel til et evig liv.

Det er gleden og takknemligheten over vår dåp, over Hellig Åndens gave, som finner uttrykk i påsketidens *Vidi aquam*. Men den er også en påminnelse om at det nye vårværet som bruser over den gamle verden, er dyrt kjøpt — for den viser hen til «ham som vi har gjennomstunget».

Frelsens kilder har åpnet seg, Ånden er blitt oss gitt. Nå står det igjen at vi lar floden bre seg ut over hele vårt liv, så den kan rense oss fra all synd, all urenhets, — så den kan forvandle oss og i sannhet være oss en «nådens og bønnens ånd».

«at det idag finnes store grupper som står fremmede for kirken og dens budskap, og at det gjelder å nå disse grupper. Det eiendommelige er nettopp at det går an å operere med grupper, og at disse grupper er av sosiologisk art. Det er først arbeiderne som er blitt fremmede for kirken, dernest de intellektuelle. Menigheten kommer grovt sagt fra borgerlige eller småborgerlige kretser. Denne gruppering viser at man ikke kan isolere kirken fra de samfunnsmessige forandringer som har funnet sted i løpet av de siste vel hundre år, og som nærmest har karakterer av en revolusjon. Det er også meget som tyder på at vi nå er på vei inn i en ny, lignende revolusjon, men med et mønster som delvis skiller seg sterkt fra det foregående.»

Kirken har aldri forstått, mener magister Jor, hva det var som foregikk da den store befolkningstilveksten til byene fant sted, og mennesker ble omplantet fra lokale og oversiktlige bygdemenheter med faste kristne tradisjoner til verdige, anonyme bymenigheter og et kirkeapparat som sto fremmed for deres nye livssituasjon og arbeidsfelleskap — og siden: veien fra klassekamp til drabantbytilværelse.

Fremtiden gjemmer på ennå større problemer for kirken, og det synes innlysende at en teologi som tar sikte på *utbredelsen* av den kristne tro i de samfunnsforhold som nå engang er våre, må ha et våkent og intelligent forhold til disse problemene:

«Jeg kan ikke forstå det bedre enn at dette er brennende teologiske spørsmål, nemlig om lovens og evangeliets applikasjon på mennesker i Norge idag. Om man ikke tar disse spørsmål alvorlig, har i hvert fall jeg vanskelig for å fri meg fra den tanke at man stadig er like bundet av de tradisjonelle borgerlige forestillinger som man var i forrige århundre, da det første ulykkelige skisma mellom arbeiderne og kirken oppsto.»

DEN FRUKTBARE URO

Den fruktbare og såre nødvendige uro over sviktende kontakt mellom kristendommen og dem den vil ha i tale, er også inspirasjonen bak en leder i «Kirkebladet» (23. april) ved forlagsjef Øivind Seip *Berggrav*.

«Kjenner vi ungdommen?» spør han, ut fra den sjokkerende oppdagelse at det langt overveiende flertall av en gruppe skoleungdommer, på spørsmål fra en dagsavis, la for dagen en solid uvitenhet om hva som egentlig hendte 9. april 1940. Han synes det røber noe som også må tas i betraktning når det gjelder kirkens arbeidsform:

«Hva betyr det for forkynnelsen at vi ikke er på bølgelengde med de unge? Når vi snakker over hodet på ungdommen, er ikke det nettopp fordi vi svikter på en problemstilling vi ikke kjenner eller anerkjenner, og derfor ikke treffer? Vi føler oss fremmede overfor de mange merverdige uttrykk for livslede og livslyst vi møter idag. Nøyaktig like fremmed føles vår livsform for de unge. Det er nok ungdoms rett og skikk til å leve i opposisjon. Men jeg tror vårt dilemma har dypere årsaker. Det miljø vi skapte er ikke ungdommens. Den vil skape sitt eget. Vårt bo betraktes med samme interesse som vi engang viste plysjen.

Men er åndelig plysj det vi har å by? Er ikke Jesus Kristus den samme igår, idag, imorgen? Det er jo han som er arven, og ikke våre former. De må fornyes *fordi* han er den samme.

Det snakkes idag meget om samfunnets strukturendring og de krav den stiller til forkynnelse og arbeidsform. Like viktig er det å huske at en ny slekt allerede har fulgt vår, og at den ser livet, det samme liv som vi så, fra en helt ny synsvinkel.

Kjenner vi egentlig vår ungdom?»

Ellers har «Kirkebladet»s mer konservative kollega «Luthersk Kirketidende» (23. april) blant annet en vel avveit og overraskende forståelsesfull artikkel om «Det felleskristne og det urkristne», av sogneprest dr. Thorleif *Boman*. Han gjør klart rede for i hvilken påfallende grad utviklingen både på katolsk og protestantisk grunn i dette århundre har ført til en faktisk tilnærming mellom de forskjellige konfesjoners kristendoms-type, ikke minst hva den liturgiske bønn og forholdet til Bibelen angår:

«Mens den økumeniske bevegelse er en strømning hovedsaklig innenfor den evangeliske kristenhet henimot sann kato-

lisitet, går der en parallell strømning innenfor den katolske kristenhet av evangelisk art. Det er som om de mest adskilte avdelinger av kristenheten borer seg gjennom adskillelsens fjell mot hinannen fra de to motsatte sider... Er det hønen som kaller på kyllingene for å samle dem under sine vinger, før uværet bryter løs og rovfuglen slår ned?»

«PÅ PAPISTENES HENDER»

For mange, trolig fremdeles de fleste av de overbeviste og forkynnende kristne mennesker her i landet er kristendom og totalavhold fra alkohol simpelthen uadskillelige. Det har sikkert fremmet edrueligheten, der hvor den kristne — særlig pietistiske — innflytelsen har gjort seg sterkt gjeldende. Men det har også bidratt kraftig til å «radikalisere» unødig folks forhold til det farlige nytelsesmidlet: Måteholdet er blitt psykologisk underminert gjennom en skrekpropaganda som knapt så eller anerkjente noen mellemting mellom totalavhold og misbruk.

Det er ulempe som blir tydeligere jo mer den pietistiske livsstil går i oppløsning — og det gjør den med hurtigtogs fart selv på bygdene. Det er ikke lett — midt i dette oppbruddet — å skape forståelse for at avholdssaken, med alkoholforbud som målsetning, er bare en av flere kristne muligheter for å møte dette problemet, som egentlig er sosialt og kulturelt, snarere enn religiøst.

I «Verdens gang» (20. april) reflekterer pastor Sverre *Riisøen* over den storm det har reist, at studentpresten Alex *Johnson* har forsøkt det. Den oppbygger ham ikke.

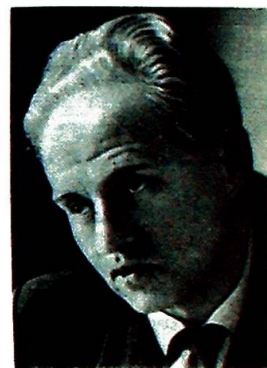
«Til det forferdelige problem som drikkeondet er, må vi ta standpunkt ut fra vår sosiale ansvarsbevissthet. Det er ingen forbrytelse å hevde måteholdstandpunktet. Det har en like soleklar kristen berettigelse som kravet på avhold kan være sprunget ut fra en idealistisk samkjensle med dem som ligger under for alkoholens forbannelse. Det er veiene som skiller, ikke målet.

Det er overhodet ikke mulig å hevde noen annen genuin kristen løsning på problemet. Likevel opplever vi at den kristelige dagspresse uke etter uke, delvis med demonstrativt flott utstyr, tar inn det ene perfide angrep på mannen etter det andre. Han har den ære å være Norges mest utskjelt prest. Ikke noe middel synes for simpelt når det gjelder å ramme ham. Han får sannelig føle hva det vil si å stå alene. Riktignok har Dagens redaktør gjort et hederlig forsøk på å sette tingene på plass. Med den følge at denne bekjennelsestroskapens mest iherdige talsmann i norsk presse får anklagene rettet mot seg: Du er ikke keiserens venn!

Hvem keiseren i våre dager er, det vet vi. Det er det såkalte troende legfolk. Det tåler ikke motsigelser. Det raser mot alle nyanserte og motiverte synspunkter som ikke passer i dets eget kram. Jo, så menn, det er hyggelig å være hyrde for den hjorden!

Kjære Martin Reformator! Stig ned fra din himmel, og tal til oss om et kristenmenneskes frihet. Den er for tiden i alt for høy grad på «papistenes» hender.»

Fr. *Candidus*.

Alex Johnson - ikke keiserens venn.

ST. OLAVS MENIGHET I OSLO

Søndag 29. mai kl. 20:

Menighetsmøte

i foreningslokalet, Akersv. 5.

Underholdning. Servering. Utlodning.

Entré kr. 2.--.

Arr. komitéen.

En kristen dikters erfaring

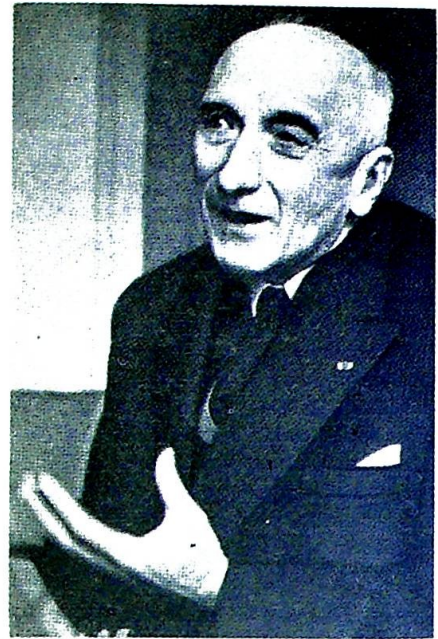
Da François Mauriac var 43 år gammel — i 1928 — offentliggjorde han en artikkel som egentlig var ment som en kommentar til en ny utgave av Bossuets prekener, og som han ga titelen «Souffrances du chrétien». Allerede et halvt år etter tok han avstand fra den i en ny artikkel som het «Bonheur du chrétien». Og det er disse to artiklene med et lite tillegg til den siste som nå er sendt ut som bok i en god dansk sprogdrakt.*

Den som vil friske opp sin halvglemte viten om Mauriac, blir igjen fort klar over, at «En kristens lidelser og lykke» ikke bare rører ved, men simpelthen skjærer i selve hovednerven til hans diktning. Og for Mauriac gjelder det sikkert i enda høyere grad enn for selv de fleste andre store diktere, at hans diktning er ham selv. Det problemet han har kjempet med gjennom hele sitt liv, i hvert fall så lenge han har skrevet. Og problemet er menneskenes forhold til den himmelske og den jordiske kjærlighet. I artikkelen «En kristens lidelser og lykke» spør han, om de kan tjene begge to på samme tid og svarer nei.

De argumentene han bygger dette svaret på, har meldt seg også for andre kristne, og da kanskje særlig katolikker. Det er argumenter som sikkert har ført til en rystende kamp i tusener av samvittighetsvare sinn. Det er jo sant, som Bossuet har skrevet, og som Mauriac gjenntar: Gud krever alt. Og så kan det fortvilede skje som her med den franske dikter, at han låser Vårherre inn i en trang bås og benekter, at han også kan være utenfor båsen, ja, at Gud krever alt, fordi han også er i alt og over alt. «De kristnes Gud vil ikke alene elskes, han vil være den eneste som elskes. Han tåler ikke, at vi forholder ham så meget som et sukk, for enhver annen kjærlighet er avgudsdyrkelse,» skriver Mauriac og fortsetter: «Det er umulig å elske en skapning uten å 'forgude' den. Den blir det eneste fornødne. Den inntar Guds plass: dens nærvær er himmelen, dens fravær helvete.»

I Borghese-muséet i Roma henger et av Tizians mest berømte malerier. To kvinner sitter på hver sin side av en brønn, den ene i brokade, den andre uten klær. Bildet blir kalt for «Den himmelske og den jordiske kjærlighet». Men spør man, hvilken av kvinnene som representerer den himmelske og hvilken den jordiske kjærlighet, så kan ingen gi noe sikkert svar. For de er like vakre, begge to. Forklaringen er enkel nok: Både den himmelske og den jordiske kjærlighet kommer fra Gud og er i virkeligheten

* François Mauriac: *En kristens lidelser og lykke*. Oversat af Karl Hornelund. (J. Frimodts Forlag, København.)

François Mauriac.

den samme. Om et menneske elsker et annet menneske, så er det først og fremst Gud det elsker gjennom det.

Mauriac kunne ikke se dette — ikke enda. Muligens fordi han dengang forvekslet den jordiske kjærlighet med vellyst uten kjærlighet. Derfor kan han komme med en så horribel påstand som at en levende kropp ikke bare skjuler Gud for oss, men forvrenger hans billede, ja, at den er en karikatur av ham. «Gud,» sier han, «gir bare seg selv helt og fullt til det menneske som har tilintetgjort alt i verden og inne i seg selv.» Og stikk imot hva millioner av kristne må ha erfart, hevder han: «På samme måte som mellom to mennesker innbyrdes forener Gud seg bare med skapningen, når han er aldeles alene med den.»

Var dette sant, så måtte man ikke bare gi avkall på den jordiske kjærlighet, men på kjærligheten i det hele tatt. For en kjærlighet som ikke vil vite av andre enn Gud og en selv, er ingenting annet enn selvforherligelse, kulde og hat.

Hvordan Mauriac så snart ble klar over, at han hadde tatt så grenseløst feil, vet vi ikke. I «En kristens lykke» innrømmer han det i hvert fall åpenhertig, og det med ord som smadrer hele den første artikkelen til støv. Sannheten er nemlig denne: «Mennesket anklager livets Skaper for ikke å yde kroppen rettferdighet. Og livets Skaper hevner seg ved å omslutte både sjelen og kroppen med sin kjærlighet, inntil mennesket må erkjenne, at åndens lover er de samme som kjødets.» Noe som vel før har vært med på å stenge utsynet for ham, reduserer han da også her til de humpene på veien, som ingen bør la seg skremme av. «Guds nåde går ikke tapt så lett som så,» sier han. «Hans kjærlighet er ikke avhengig av et hvilket som helst billede som for et øyeblikk tilsmusser sinnet.»

«En kristens lidelser og lykke» er innerst inne en bok om François Mauriac selv og hans utvikling som en kristen. Men fordi den borer så dypt og så hensynsløst avslører hans vei fra mørket og opp imot lyset, blir den også en bok for oss andre. Man rystes og gripes av den. Og man blir hjulpet av den. Og midt under det hele sitter man og gisper av beundring over Mauriac's psykologiske skarpsinn og stilistiske kunst. Ordene er hans villige tjenere, selv der hvor han famler i mørket.

Les boken! Det kan være nødvendig for deg selv.

Finn Halvorsen.

Vi minner om

Retrett 2 på Sylling

Retretten ledes av pastor *Castricum* O.F.M. og varer fra 12. til 15. juli. Anledning til å forlenge oppholdet over weekenden.

Pris for retretten kr. 50.— og for hver ekstra feriedag kr. 20.—.

Enkeltrom.

Påmeldingsfrist: 1. juni.

Skriv eller ring: Fransiskushjelpen, Urtegt. 29, Oslo. Tlf. 68 08 68. — Angi avreisedag!

UTLANDET

FN OG RELIGIONSFRIHETEN

I FN's underkomité for minoritetenes rettigheter har det i lengre tid pågått en interessant diskusjon over en rapport angående religionsfriheten. Rapporten foreligger nå og kan konstatere at religionsfrihet og religiøs toleranse vinner mer og mer frem i verden. Katolske kommentatorer bemerker til dette at én ting er hva den offisielle lovgivning sier, en annen ting er hvordan disse lovene blir håndhevet og respektert i praksis! — Rapporten konkluderer med at FN bør anbefale alle lands regjeringer å sikre alle borgere deres rett til fri religionsutøvelse og forkynnelse, forsåvidt som dette ikke krenker andre borgeres tilsvarende rettigheter, eller virker offentlig forstyrende. Den sammenfattes i følgende seksten punkter:

1. Fullstendig frihet for enhver til å tilhøre eller ikke tilhøre en kirke eller annet religiøst samfunn. Foreldrenes rett til å bestemme angående sine barn i dette stykke skal beskyttes.
2. Fullstendig frihet for enhver til å utføre de kulturer og handlinger hans samfunn pålegger ham, og forbud mot å tvinge noen til å utføre handlinger som han finner sårbar for sin religiøse overbevisning.
3. Samfunnet bør beskytte kultsteder av alle slag, og ikke legge noen hindringer i veien for kulthandlinger.
4. Pilgrimsreiser bør ikke hindres av de offentlige myndigheter.
5. Enhver må ha full frihet når det gjelder anskaffelse av kultgjenstander (f. eks. rosenkrans, krusifiks etc.).
6. De døde bør begraves i overensstemmelse med den religion eller overbevisning de bekjente seg til i livet.
7. Samfunnet bør ta hensyn til helligdagens betydning for de troende.
8. Ingen må hindres i å overholde de forskrifter angående mat og drikke som hans religion foreskriver ham.
9. Når det gjelder ekteskapet, skal ingen tvinges til å gjennomgå seremonier som hans samvittighet forbyr ham å delta i. Retten til skilsmisse bør ikke nektes noen.
10. Ingen må nektes retten til å forkynne sin lære.
11. Intet samfunn må forholde sin rett til å utdanne det personale som skal virke for dets formål, på den måte og i den utstrekning det finner tjenlig.
12. Ingen kan tvinges til edsavleggelse på en måte som kan stride mot hans overbevisning.
13. Ved beslutninger om eventuell fritagelse fra militærtjeneste må vedkommendes religiøse standpunkt ikke spille noen rolle.
14. Noe tilsvarende skal gjelde angående fritagelse fra å medvirke ved offisielle høytider av religiøs karakter.
15. Ingen geistlig som mottar fortrolige opplysninger av personlig eller annen art, må tvinges av offentlig myndighet til å avsløre det som er blitt ham betrodd.
16. Staten bør oppfostre borgerne til å unngå all diskri-

minering på religiøs grunn, og all slik diskriminering bør gjøres straffbar etter loven.

De fleste — og de viktigste — av disse punkter krenkes daglig i de kommuniststyrte land. Og ett punkt savnes fremdeles: Retten for et religiøst samfunn til å drive egne skoler for sine barn. Uten at denne rettigheten beskyttes blir en hel rekke av de andre punktene illusoriske. Men kan man vente at paragraf 1 blir utvidet på dette punkt? Det er visst ikke bare «folkedemokratiene» som her har en Akilleshæl . . . Også en hel rekke andre spørsmål viser denne rapporten; det kan bli anledning til å komme tilbake til dem.

KORSET I NOWA HUTA

For noen dager siden kunne norske aviser melde om oppføyer i den polske byen Nowa Huta. Årsaken virket svært spinkel: Myndighetene ville fjerne et kors fra en plass hvor det skulle bygges en skole. I pressemeldingene tok det hele seg ut som et overdimensjonert utslag av religiøs fanatisme.

Men dette er bakgrunnen for det som hendte:

Nowa Huta ble anlagt ved fredsslutningen i 1945 i forbindelse med det store jern- og stålkombinatet «Lenin». I protest mot det gamle og reaksjonære Krakow noen kilometer unna skulle den være en fullstendig «sosialistisk» by, skapt av og for den nye tid. I overensstemmelse med dette programmet ble byen også planlagt og reist uten et eneste gudshus — noe som imidlertid mindre og mindre viste seg i pakt med innbyggernes ønsker. Og med Gomulkas maktovertagelse høsten 1956 ble som kjent regjeringens kirkepolitikk i en viss grad endret, for å sikre seg kirkens — og dermed folkets — støtte i sin nye politiske kurs. Det var i denne nye atmosfæren at en delegasjon fra byen, anført av den lokale partisekretær, kunne oppnå å få Gomulkas tilsagn om en sentral tomt til kirke — om enn bare en eneste, skjønt Nowa Huta på denne tiden talte over 100 000 innbyggere. I påvente av at kirken kunne bygges, ble det reist et stort kors på tomt.

Siden den tid er forholdet mellom kirke og stat på ny blitt mere spent — og de lokale kommunistiske myndigheter fant altså forleden tiden inne til å gå tilbake på handelen. Kirken skulle få en annen tomt, het det, men her skulle det bygges skole. I den anledning måtte korset fjernes. Det var da rivejengen kom for å ta fatt, at den møtte på uventet motstand: først av kvinner og ungdom, som flokket seg massivt om korset, senere på kvelden, da mannfolkene kom fra fabrikkene, kom det til alvorlige sammenstøt mellom dem og politiet, og rådhuset ble stukket i brann.

I skrivende stund ser det ut til at demonstrantene har vunnet slagets første runde. Myndighetene har stukket fingeren i jorden og luktet hver de er, — og korset har fått bli stående, som et symbol på at tomten forblir kirkens. De har også friskt i minnet en lignende tildragelse i Lublin for ikke så mange månedene siden. Mens arbeiderne taust finner seg i at høyere arbeidsnormer blir fastsatt, og de dermed stigende leveomkostninger, godtar de ikke uten videre så evidente krenkelser av deres religiøse rettigheter. I velferds-Norge kunne forleden 1. mai-toget gå av stabelen midt i kirketiden, uten at det vakte mer enn meget begrenset protester. I det kommuniststyrte Warszawa erklærte regjeringen offisielt at den ga avkall på 1. mai-demonstrasjonen, «da messen ville ha betydning en for sterk konkurranse til den».

UNGDOMMENS SOMMERSKOLER 1960

JUNIORLEIREN

For ungdom 13—16 år.
På Sylling 26. juni—2. juli.
Leirprest: Pater van Vugt O.F.M.
Avgift kr. 60.—

NORSK SKOLE

For ungdom 16—35 år.
På Sylling 3.—10. juli.
Skolesjef: Journalist Johs. Bruce.
Skolepenger kr. 60.—

NORDISK SKOLE

For ungdom med tidligere skoledelta-
gelse, 17—35 år.
På Øm i Danmark 24.—30. juli.
Skoleprest: Pater Patfoort O.P.
Skolepenger: d.kr. 65.—

SEND INN SØKNADSSKJEMAET
SNAREST!

INNMELDINGSSKJEMA		
☐ JUNIORLEIREN ☐ NORSK SKOLE ☐ NORDISK SKOLE		Sett X ved den skolen du søker på. Utfyll skjemaet tydelig, sett et 25-øres frimerke på konvoluttten.
Navn _____		
Adresse _____		
Født _____		Menighet _____
(Konvertert år)	Gift/ugift	Yrke
DELTATT VED TIDLIGERE SKOLER		TILLITSHVERV I UNGDOMSARBEIDET
Norsk s.skole år _____		
Nordisk s.skole år _____		
Vinterskole år _____		
Juniorleir år _____		
ANBEFALES		
Søkerens underskrift _____		Sogneprest eller ungd.lag _____

TRONDHEIM

ILA FARVEHANDEL

Telefon 25480

Alt i malerverer

INGV. ALSTAD

Fisk - Sild

Ilevollen 32 - Tlf. 20291
Trondheim

A/S HALDEN BRYGGERI

*Halden-
firmaer*

Karl Knap A/s

Tlf. 2710

Bygningsartikler — Rør og Maskinforretning
Linoleum — Vaskemaskiner — Kjøleskap

KARL STORM ANDERSEN

Fisk - Delikatesseforretning

Tlf. 1155 - Privat 1159

CHR. KLEIN

Bakeri & Konditori

Storgt. 26. Tlf. 1118

E. Sem A/s

Bøker — Papir — Trykksaker

SVERRE BIGUM

Kolonialforretning

Tlf. 1425

Paul Johannesen

Allt i ux og optik

TELF. 2011

Gunnar Setterquist

Elektrisk forretning. Aut. installatør
og radioforhandler

Tlf. 1981 og 1733 — Storgt. 1

ØSTFOLD SNEKKERIFABRIKK

Dører — Vinduer — Trapper

Tlf. 1630

HALDENS ARB. HANDELSFORENING

Alt i gode varer
i våre avdelinger

F. JØRGENSEN

Aut. rørlegger - Rørhandel

Tlf. 1844 - 2535

Fredrikshalds Meieribolag

HALDEN

SIGURD GRØNNERN
Manufaktur og utstyr

Tlf. 2746

HALDEN FARVEHANDEL

A. Sandaker, Torvet

Tlf. 1264

SVERIGE**Ingen innvendinger mot Karmelitt-klostret.**

Den kommunitet av belgiske karmelittnonner, som i noen år har holdt til i Glumslöv i Skåne, ser nå ut til å få tilatelse til å bli i Sverige. Kammarkollegiet, en rådgivende instans i saken, hadde tidligere frarådet ansøkingen med

den begrunnelse at det ikke syntes å være noe behov for dette klosteret, da ingen svenske hadde søkt opptagelse der. Siden det imidlertid nå viser seg at flere svenske borgere ønsker å tre inn i klosteret, har kammarkollegiet ikke lenger noen innvending å gjøre.

I Sverige skal som kjent statens tillatelse innhentes før et kloster kan opprettes.

USA.

Tallet på negere i USA ligger et steds mellom 15 og 18 millioner. Flertallet av disse protestanter. Ifølge en rapport offentliggjort av Kommissjonen for Katolsk Misjon blant Fargede, har den katolske negerbefolkning i USA økt tre ganger så meget som den sorte delen av befolkningen i sin helhet, under det siste ti-år.

FREDRIKSTAD**FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK****Andresen & Müller**

Mek. verksted — Blikkeballasje og metallvarer av enhver slags — Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed — Isenkramartikler — Elektrisk og Autogensveisning — Stanseartikler

er kvalitets-blomster

KRISTIANSAND S.**S. Hennig-Olsen**

Etablert 1924

KRISTIANSAND S

Sjokolade - Frukt - Tobakker**Iskremfabrikk****DRAMMEN****GUSTAV THIELEMANN****Pølse- og hermetikkfabrikk**

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

KRISTIANSAND S.**GUNDER STRØMME****Kolonialforretning**

Forsøk vår gode kaffe

Tlf. 22 755 — Kristiansand S.

C. P. WINTERSBORGSpesialforretning i
AMATØRFOTO og BRILLEOPTIK

Sparebankgården — Tlf. 22 016

ALT I BLOMSTER

Dana Blomsterforretning

Dr.gt. 53 — Tlf. 21 192

BOKHANDELEN
i Sparebankbygningen Kristiansand S.**KRISTIAN FRIVOLD****Kjøtt & Pølsevarer**

Tlf. 22 175 — Kristiansand S.

Hotell METROPOLE

Besøk vår rosenhave

A. KRUSE SMITH**Entreprenørforretning**

KRISTIANSAND S

SIGURD SØRENSEN**Begravelsesbyrå**Holbergsgt. 15 — Tlf. 22 153 — 25 717
Egen likbil for transportSpesialforretning i **KAFFE**

Daglig nybrent — Egen blanding

KAFFEMØLLEN**O.M. Dranges Eff.**

Markens gt. 39 - Tlf. 21 182

FORRETNINGEN FOR

TAPET OG KUNST

ARTIKLER

Kristiansand S.

Kongensgt. vis à vis St. Josephs hospital

Telefon 3930

TOR RUUD**Aut. Rørleggerforetning**

Hannevik Terrasse 5 - Kristiansand S.

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tif. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Melitta

KAFFETRAKTER
og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

NOBENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

TV
RADIO
ELEKTRO

H. GUSTAFSON A-S

Akersveien 19 Tif. 42 50 17

OSLO

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

*All slags
forsikring*

ANTH. B. NILSEN & CO'S
ASSURANCE BUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

A/s E. Sunde & Co. Ltd.

Oslo

Alt i rørbransjen

WISBECH
ANTIELEKTRONIK

Majorstua - Oslo

**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**

SØREN HANSSEN
Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo
Telefon 33 77 34

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvet 23, Grefsen
Tif. 37 57 68

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.
Tif. 21 69 06

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo
Telefon 33 18 34 - 33 32 37

& Norsk Frø

Vi leverer alt
De trenger til Deres hage

OSLO - LARVIK - STAVANGER - BERGEN - TRONDHEIM

Johan Olsen & Sønner

Murmester-, Ingeniør- & Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90